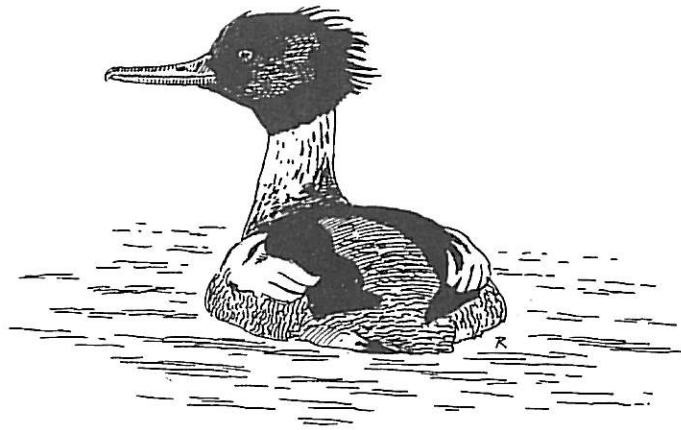

Siland *Mergus serrator*

Global utbredelse

Silanda har en cirkumpolar holarktisk utbredelse. Den hekker fra Island, Irland, Skottland, Skandinavia gjennom Østersjølandene, nordlige Russland og Sibir til Stillehavet, nordlige Nord-Amerika og sørlige Grønland.

Norsk utbredelse og habitatvalg

Silanda hekker i samtlige fylker og er blant de vanligste andeartene i Norge. Den er jevnt utbredt bortsett fra de sentrale fjellområdene i Sør-Norge og i skogfylket Hedmark. Arten hekker opp til 1000 moh. i Sør-Norge og i alle regioner i Finnmark. Er meget tilpasningsdyktig og opptre både ved ytre og indre kyst- og fjordstrøk, og i innlandet opp i vierregionen. Den er klart mest tallrik ved saltvann, ved bukter, sund, elvemunninger, områder med holmer og øyer — gjerne med sandbunn. Foretrekker klart vann både i sjøen og i ferskvann, og da gjerne fiskerike områder. Sterkt eksponerte områder er lite attraktive. Silanda finnes således mer sjelden langs de deler av kysten uten skjærgård som ved Sør-Jæren og Dalane.

Det er av interesse å merke seg den tilsynelatende gode forekomsten i Oppland sammenlignet med øvrige innlandsområder i Norge.

Bestandsstørrelse og bestandsutvikling

Silanda har vært og er fortsatt tallrik langs hele kysten. En har sett en økning i bestanden i Nordland og i Sogn og Fjordane de siste 20 åra (Bjørn Angell-Jacobsen pers. medd.). Nygård m.fl. (1988) anser den nordvesteuropiske bestanden til omkring 100.000 individer. Av dette utgjør den norske bestanden 25.000-30.000 fugl. Det er ikke meldt om tilbakegang i bestanden noe sted i landet. Følgende fylker har kommet med tall på hekkebestanden; Aust-Agder 100-200 par, Vest-Agder 300-500 par, Rogaland 250-400 par, Møre og Romsdal 1000-2500 par, flere tusen par i Sogn og Fjordane og 300-400 par i Sør-Trøndelag.

Også våre naboland har bra bestander av arten. Koskimies (1992) anslår hekkebestanden i Finland til 25.000 par og den svenske til 10.000-20.000 par.

En antar at faktorer som lite næring og forurensning gjør at silanda ikke finnes i vassdragene på Jæren og lenger sørover (Carlson m.fl. 1988). Økt båttrafikk og friluftliv presser silanda i Telemark (Rune Bergstrøm pers. medd.).

Hekkebiologi

Reiret legges på bakken nært vann. Det skjules ofte i tett vegetasjon eller gjemmes i sprekker og grunne huler. Silanda hekker ofte i kolonier av terner og måker hvor den finner beskyttelse (Spikkeland 1990). Råd (1980) fant at silanda i Hordaland normalt hekker på lokaliteter med forekomst av stingsild, som er en viktig del av dunungenes diett. Det har vært en alminnelig antakelse at fiskendene siland og laksand utgjør en trussel mot f.eks. laks i lakseførende vassdrag. Moen (1983) undersøkte fiskendenes beskatning av lakseunger i Altaelva, Finnmark og sier at det neppe er grunnlag for å tro at produksjonen av lakse-smolt i elva vil øke om en fjerner fiskendene.

Eggleggingen starter i første halvdel av mai i Sør-Norge og i løpet av juni i Finnmark.

Trekkforhold

Silanda overvintrer langs hele kysten vår. Nygård m.fl. (1988) antar at rundt 30.000 silender overvintrer langs kysten vår. Dette er fugler fra hele NV-Europa. Silanda er bare delvis trekkfugl. De største vinterkonsentrasjonene finnes på kysten av Trøndelag og Nordmøre. Store flokker kan vinterstid sees i munningen av Tanaelva og andre store elver i Finnmark (Frantzen m.fl. 1991). 2000-3000 fugl holdt seg ved Smøla, Møre og Romsdal under sildeinnsiget våren 1990 (T. Ålbu pers. medd.).

Silanda myter omtrent en måned seinere enn de andre andefuglene. Viktige myteområder finnes fra kysten av Nordland til Møre og Romsdal. I Frøya kommune ble det registrert 3300 silender medio august 1985, mens det på strekningen Hitra - Træna ble talt 7000 individer (Follestad m.fl. 1986, Follestad & Lorentsen 1991). Ca. 1500 silender hadde tilhold i Tanamunningen 6.7.1974 (Ree 1974). Frantzen (1988) nevner at 1100 ind. holdt til langs Varangerstranda tidlig i juli 1987, mens det året etter på samme strekning bare ble sett 40 individer.

Bjørn Frantzen

Siland *Mergus serrator*

- 602 ● Konstatert hekking
- 486 ● Sannsynlig hekking
- 302 ● Mulig hekking

Detaljeringsgrad: 10 x 10 km

